Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

11. juni 2026*

»Præjudiciel forelæggelse – socialpolitik – overførsel af virksomhed – varetagelse af arbejdstagernes rettigheder – direktiv 2001/23/EF – artikel 3, stk. 1 – overdragelse til erhververen af forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt, som bestod på tidspunktet for overførslen af virksomhed – medlemsstaternes mulighed for at bestemme, at overdrageren og erhververen hæfter solidarisk – artikel 8 – anvendelse af nationale bestemmelser, der er mere gunstige for arbejdstagerne – overdragelse af forpligtelsen til at betale løntilgodehavender, der ikke er udbetalt af overdrageren – mulighed for at anvende en national bestemmelse, der gør overdragelsen af en forpligtelse betinget af kreditors samtykke«

I sag C-216/25,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Curtea de Apel Constanța (appeldomstolen i Constanța, Rumænien) ved afgørelse af 18. marts 2025, indgået til Domstolen den 19. marts 2025, i sagen

ZN

mod

GSP Offshore SRL,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J. Passer, formanden for Femte Afdeling, L. Arastey Sahún (refererende dommer), og dommer B. Smulders,

generaladvokat: R. Norkus,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Europa-Kommissionen ved S. Delaude og L. Nicolae, som befuldmægtigede,

* Processprog: rumænsk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, og artikel 8 i Rådets direktiv 2001/23/EF af 12. marts 2001 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter (EFT 2001, L 82, s. 16).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem ZN og dennes tidligere arbejdsgiver, GSP Offshore SRL, vedrørende betaling af løntilgodehavender, der svarer til det arbejde, som ZN havde udført for dette selskab inden datoen for en overførsel af en virksomhed, der fandt sted i overensstemmelse med en aftale, der var blevet indgået mellem dette selskab og et andet selskab.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Følgende fremgår af tredje og ottende betragtning til direktiv 2001/23:

»(3) Det er nødvendigt at fastsætte bestemmelser til beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af ny indehaver især for at sikre varetagelsen af deres rettigheder.

[...]

(8) Af hensyn til retssikkerheden og gennemsigtigheden skulle begrebet overførsel afklares på baggrund af Domstolens retspraksis. Denne afklaring ændrede ikke anvendelsesområdet for [Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter (EFT 1977, L 61, s. 26)] som fortolket af Domstolen.«

4 Artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2001/23 bestemmer følgende:

»a) Dette direktiv finder anvendelse på overførsel af en virksomhed eller bedrift eller af en del af en virksomhed eller bedrift til en anden indehaver som følge af en overdragelse eller fusion.

b) Som overførsel i henhold til dette direktiv anses overførsel af en økonomisk enhed, der bevarer sin identitet, forstået som en helhed af midler, der er organiseret med henblik på udøvelse af en økonomisk aktivitet, uanset om den er væsentlig eller accessorisk, jf. dog litra a) og de følgende bestemmelser i denne artikel.«

5 Dette direktivs artikel 3 fastsætter følgende:

»1. Overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, som bestod på tidspunktet for overførslen, overgår som følge af denne overførsel til erhververen.

Medlemsstaterne kan bestemme, at overdrageren og erhververen efter datoen for overførslen hæfter solidarisk for forpligtelser, der er opstået inden datoen for overførslen som følge af en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på datoen for overførslen.

[...]

4. a) Medmindre medlemsstaterne bestemmer andet, finder stk. 1 og 3 ikke anvendelse på arbejdstageres ret til ydelser i forbindelse med alderdom og invaliditet eller ydelser til efterladte i henhold til supplerende faglige eller tværfaglige forsikringsordninger, der findes ud over medlemsstaternes lovbestemte sociale sikringsordninger.

[...]«

6 Det nævnte direktivs artikel 8 bestemmer følgende:

»Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes mulighed for at anvende eller indføre love eller administrative bestemmelser, der er mere gunstige for arbejdstagerne, eller at fremme eller tillade anvendelsen af overenskomstmæssige bestemmelser, der er mere gunstige for arbejdstagerne.«

Rumænsk ret

Arbejdsloven

7 Artikel 173, stk. 2, i Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii (lov nr. 53/2003 om arbejde) af 24. januar 2003 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 72 af 5.2.2003) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »arbejdsloven«), bestemmer følgende:

»Overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på tidspunktet for overførslen, overgår i det hele til erhververen.«

Lov nr. 67/2006

8 Artikel 5, stk. 1, i Legea nr. 67/2006 privind protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității la unor părți ale acestora (lov nr. 67/2006 om beskyttelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter) af 22. marts 2006 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 276 af 28.3.2006, herefter »lov nr. 67/2006«) har følgende ordlyd:

»Overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til den individuelle arbejdskontrakt og den gældende kollektive overenskomst, der bestod på tidspunktet for overførslen, overgår i det hele til erhververen.«

Den civile lovbog

9 Artikel 1605 i Legea nr. 287/2009 privind Codul civil al României (lov nr. 287/2009 om den rumænske civile lovbog) af 17. juli 2009 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 511 af 24.7.2009, herefter »den civile lovbog«) bestemmer følgende:

»Den gældsovertagelse, der er aftalt med debitor, vil kun have virkning, hvis kreditor giver samtykke til den.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 ZN var ansat på en olieplatform af GSP Offshore.

11 Ved skrivelse af 21. februar 2024, som blev meddelt alle selskabets arbejdstagere, herunder ZN, meddelte GSP Offshore, at dets personale ville blive overtaget af OMV Petrom Energy Solutions SRL (herefter »OMV Petrom«) som følge af en overførsel af en virksomhed i henhold til en aftale, der var blevet indgået mellem disse to selskaber den 8. februar 2024 (herefter »den omhandlede overførsel«). OMV Petrom blev således den nye arbejdsgiver for disse arbejdstagere.

12 OMV Petrom meddelte ZN's advokat, at det var af den opfattelse, at de løntilgodehavender, som GSP Offshore skyldte på datoen for den omhandlede overførsel, og som svarede til det arbejde, som ZN havde udført for sidstnævnte selskab inden denne dato, fortsat skulle betales af dette selskab, således at OMV Petrom ikke skulle påtage sig forpligtelsen til at betale disse løntilgodehavender.

13 ZN anlagde sag ved Tribunalul Constanța (retten i første instans i Constanța, Rumænien) med påstand om, at GSP Offshore blev tilpligtet at betale de nævnte løntilgodehavender.

14 Ved dom af 11. oktober 2024 frifandt denne ret sagsøgte med den begrundelse, at alle overdragerens rettigheder og forpligtelser som følge af den omhandlede overførsel var overgået til erhververen, dvs. OMV Petrom, således at GSP Offshore som overdrager var blevet fritaget for enhver forpligtelse til at betale de krævede løntilgodehavender.

15 ZN har iværksat appel til prøvelse af denne dom ved Curtea de Apel Constanța (appeldomstolen i Constanța, Rumænien), som er den forelæggende ret, idet sagsøgeren har gjort gældende, at GSP Offshore fortsat var forpligtet til at betale disse løntilgodehavender, og at OMV Petrom ikke havde påtaget sig forpligtelsen til at betale løntilgodehavenderne. ZN bestrider således, at forpligtelserne vedrørende de samme løntilgodehavender skulle være overgået fra GSP Offshore til OMV Petrom.

16 Den forelæggende ret har anført, at den i andre tvister med samme genstand mellem GSP Offshore og andre af selskabets tidligere arbejdstagere har fastslået, at dette selskab som overdrager fortsat var forpligtet til at betale de udestående løntilgodehavender, da denne forpligtelse ikke var overgået til erhververen.

17 Denne ret har anført, at overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til de arbejdskontrakter, som bestod på tidspunktet for overførslen af virksomhed, i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2001/23 overgår til erhververen, således at der i henhold til denne bestemmelse sker en egentlig gældsoverdragelse som følge af denne overførsel. Den nævnte bestemmelse er blevet gennemført i national ret ved artikel 5, stk. 1, i lov nr. 67/2006 samt ved arbejdslovens artikel 173, stk. 2.

18 Derimod har den rumænske lovgiver ikke i den nationale lovgivning gennemført den mulighed, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 1, andet afsnit, hvorefter medlemsstaterne kan bestemme, at overdrageren og erhververen efter datoen for overførslen af virksomhed hæfter solidarisk for forpligtelser, der er opstået inden datoen for overførslen som følge af en arbejdskontrakt, der bestod på datoen for overførslen.

19 I denne sammenhæng har den forelæggende ret henvist til dom af 5. maj 1988, Berg og Busschers (144/87 og 145/87, EU:C:1988:236), hvori Domstolen fortolkede artikel 3, stk. 1, i direktiv 77/187, som er blevet ophævet og erstattet af direktiv 2001/23.

20 I den nævnte dom fastslog Domstolen, at denne bestemmelse skal fortolkes således, at overdrageren efter tidspunktet for overførsel af virksomheden er løst fra sine forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold alene som følge af overførslen, selv om de arbejdstagere, der er beskæftiget i virksomheden, ikke giver deres samtykke hertil eller direkte modsætter sig overførslen, idet medlemsstaterne dog kan bestemme, at overdrageren og erhververen hæfter solidarisk efter datoen for overførslen.

21 Når dette er sagt, er den forelæggende ret af den opfattelse, at Domstolens vurderinger i den nævnte dom skal forstås i lyset af den sammenhæng, hvori de arbejdsforhold, der bestod på det tidspunkt, hvor den traf afgørelse, indgik. Imidlertid skal der på nuværende tidspunkt tages hensyn til såvel udviklingen i Domstolens praksis, navnlig for så vidt angår begrebet »overførsel af en virksomhed« som omhandlet i direktiv 2001/23, som til udviklingen på området for arbejdsforhold, der viser, at dette direktivs bestemmelser kan anvendes på en måde, der er i strid med det formål, som direktivet forfølger, nemlig med henblik på at fratage arbejdstagerne beskyttelsen af deres rettigheder i forbindelse med en overførsel af en virksomhed, og ikke med henblik på at sikre denne beskyttelse.

22 Hvad angår begrebet »overførsel af en virksomhed« har den forelæggende ret anført, at på datoen for vedtagelsen af direktiv 77/187 var den løsning, hvorefter erhververen skulle overtage overdragerens gæld, der var opstået inden overførslen af virksomhed, logisk, eftersom erhververen overtog virksomhedens midler, kontrakter og fordringer for at kunne sikre betaling af de udestående løntilgodehavender. Domstolen har dog efterfølgende fastslået i bl.a. dom af 11. marts 1997, Süzen (C-13/95, EU:C:1997:141), at overførsel af en virksomhed kan tage form af overførsel af en gruppe af arbejdstagere, uden at det er nødvendigt at overtage en helhed af materielle aktiver, driftsmidler eller andre aktiver.

23 Det er således muligt, at en overførsel af en virksomhed alene indebærer overtagelse af et vist antal arbejdstagere, men ikke nogen form for aktiver, som det er tilfældet i hovedsagen, og at overdrageren fritages for enhver forpligtelse til at betale udestående løntilgodehavender, som uden arbejdstagernes samtykke overgår til erhververen.

24 Med hensyn til denne tvist har den forelæggende ret anført, at det fremgår af de offentligt tilgængelige oplysninger om OMV Petrom, at dette selskab råder over en selskabskapital på 2 000 rumænske lei (RON) (ca. 400 EUR), hvilket ikke gør det muligt at dække de løntilgodehavender, der skyldes til alle de overførte arbejdstagere.

25 Ifølge den forelæggende ret må det i et sådant tilfælde fastslås, at formålet med direktiv 2001/23 ikke er nået. Derimod udgør bestemmelserne i direktivets artikel 3, stk. 1, et middel til at fratage arbejdstagerne garantien for betaling af de udestående løntilgodehavender.

26 I denne sammenhæng ønsker den forelæggende ret for det første oplyst, om den kan lægge til grund, at en generel bestemmelse som den civile lovbogs artikel 1605, der gør gældsoverdragelse betinget af kreditorens samtykke, udgør en gennemførelse i national ret af den mulighed, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/23.

27 For det andet har den forelæggende ret bemærket, at direktivets artikel 8 giver medlemsstaterne mulighed for at anvende love og administrative bestemmelser, der er mere gunstige for arbejdstagerne. I denne forbindelse har Kommissionen anført, at den civile lovbogs artikel 1605 er mere gunstig for arbejdstageren, der – idet den pågældende kan anse reglen i samme direktivs artikel 3, stk. 1, første afsnit, for reelt at være til skade for sine interesser – kan vælge at sagsøge overdrageren frem for erhververen.

28 Således ønsker den forelæggende ret oplyst, om den med henblik på at sikre arbejdstagerne muligheden for at få inddrevet de udestående løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt inden overførslen af virksomhed, kan anvende den civile lovbogs artikel 1605, hvilket vil indebære, at overdrageren i mangel af kreditors, dvs. arbejdstagerens, samtykke til overdragelsen af gælden vedrørende løntilgodehavenderne ikke vil kunne anses for at være fritaget for forpligtelsen til at betale disse.

29 Ifølge den forelæggende ret kan en sådan mulighed for det første anvendes, såfremt medlemsstaternes mulighed for at gennemføre artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/23 kan gennemføres i national ret ved hjælp af generelle bestemmelser, såsom den civile lovbogs bestemmelser, og ikke kun ved hjælp af særlige bestemmelser, der udtrykkeligt angiver, at de har til formål at gennemføre dette direktiv.

30 Såfremt det antages, at denne mulighed ikke kan gennemføres ved en generel bestemmelse, opstår spørgsmålet for det andet, om direktivets artikel 8 giver de nationale retter mulighed for at anvende en sådan generel bestemmelse som en regel, der er mere gunstig for arbejdstagerne end den, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 1, første afsnit.

31 Under disse omstændigheder har Curtea de Apel Constanța (appeldomstolen i Constanța) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»(1) Skal artikel 3, stk. 1, i [direktiv 2001/23] fortolkes således, at denne bestemmelse
   a) er til hinder for, at en almindelig national lovbestemmelse, der gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditorens samtykke, anvendes i tilfælde af [overførsel af en virksomhed], der er reguleret af dette direktiv, som vedrører overdragerens forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på tidspunktet for overførslen, hvor disse forpligtelser overgår til erhververen?
   b) Kan det antages, at den undtagelse, der er fastsat i dette stykkes andet afsnit, er fastsat i en almindelig national lovbestemmelse, som er blevet vedtaget efter loven til gennemførelse af direktivet, og som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditors samtykke, eller skal denne undtagelse være indført ved en særlig lovbestemmelse?

2) Såfremt de [to led i det første] spørgsmål besvares benægtende, kan artikel 8 i direktiv 2001/23/EF da fortolkes således, at staterne (herunder retterne) har mulighed for at anvende en almindelig lovbestemmelse, der gør overdragelsen af forpligtelser vedrørende løntilgodehavender, der er opstået inden [overførslen af virksomhed] fra overdrageren til

erhververen, betinget af et samtykke fra arbejdstageren, som er kreditor, idet dette er en mere gunstig bestemmelse end direktivets artikel 3, stk. 1, første afsnit, som dette direktiv er blevet gennemført ved en specifik national lov?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

32 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at der i forbindelse med en overførsel af en virksomhed som omhandlet i dette direktiv og for så vidt angår betaling af løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt, anvendes en national bestemmelse, som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditorens samtykke, således at overdragelsen til erhververen af overdragerens forpligtelser vedrørende betaling af disse løntilgodehavender er betinget af den pågældende arbejdstagers samtykke, og om det har betydning i denne henseende, om denne nationale bestemmelse er af generel eller af særlig karakter.

33 Det skal erindres, at artikel 3, stk. 1, første afsnit, fastsætter, at overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på tidspunktet for overførslen, som følge af denne overførsel overgår til erhververen.

34 Desuden fastsætter artikel 3, stk. 1, andet afsnit, at medlemsstaterne kan bestemme, at overdrageren og erhververen efter datoen for overførslen af virksomhed hæfter solidarisk for forpligtelser, der er opstået inden datoen for overførslen i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på datoen for overførslen.

35 Det skal indledningsvis bemærkes, at det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at den rumænske lovgiver har gennemført artikel 3, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2001/23 såvel i artikel 5, stk. 1, i lov nr. 67/2006 som i arbejdslovens artikel 173, stk. 2, men at lovgiver i disse nationale bestemmelser ikke har gennemført den mulighed, der er fastsat i direktivets artikel 3, stk. 1, andet afsnit.

36 På denne baggrund ønsker den forelæggende ret oplyst, om den kan lægge til grund, at denne mulighed er blevet gennemført ved hjælp af en generel national bestemmelse såsom den civile lovbogs artikel 1605, der gør gældsoverdragelse betinget af kreditorens samtykke. Den forelæggende ret hælder nemlig til den opfattelse, at det i forbindelse med den omhandlede overførsel skal fastslås, at forpligtelsen til at betale overdragerens løntilgodehavender til den pågældende arbejdstager inden tidspunktet for denne overførsel ikke var overgået til erhververen i mangel af denne arbejdstagers samtykke.

37 I denne henseende skal det for det første erindres, at Domstolen i præmis 11 i dom af 5. maj 1988, Berg og Busschers (144/87 og 145/87, EU:C:1988:236), for så vidt angår artikel 3, stk. 1, i direktiv 77/187, som i det væsentlige svarede til artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23, fastslog, at en overførsel af en virksomhed indebærer, at arbejdsgiverens forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold overgår fra overdrageren til erhververen, idet medlemsstaterne dog har mulighed for at bestemme, at overdrageren og erhververen efter overførslen hæfter solidarisk.

Domstolen udledte heraf, at medmindre medlemsstaterne anvender denne mulighed, frigøres overdrageren for sine forpligtelser i egenskab af arbejdsgiver alene som følge af overførslen, og at denne retsvirkning ikke er betinget af de berørte arbejdstageres samtykke.

38 Domstolen konstaterede i den nævnte doms præmis 12, at en sådan fortolkning var i overensstemmelse med det formål, der forfølges med direktiv 77/187, som består i at sikre, at arbejdstagernes rettigheder opretholdes, når virksomheden skifter indehaver, idet arbejdstagerne kan forblive i virksomheden under den nye indehaver på de vilkår, der er aftalt med overdrageren.

39 Desuden bemærkede Domstolen i den nævnte doms præmis 13, at dette direktiv – ved at fastsætte en sådan overdragelse af forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt – fraveg det princip, som sagsøgerne i hovedsagen havde påberåbt sig i den sag, der gav anledning til samme dom, hvorefter debitorskifte kun kan ske med kreditors samtykke. Domstolen tilføjede, at direktivets artikel 3, stk. 1, andet afsnit, ved at give medlemsstaterne mulighed for at bestemme, at overdrageren og erhververen efter overførslen hæfter solidarisk, gjorde det muligt for dem at forene reglen om overførsel med fuld virkning af forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt, med de i deres interne retsorden gældende principper.

40 På dette grundlag fastslog Domstolen, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 77/187 skulle fortolkes således, at overdrageren efter overførselstidspunktet er løst fra sine forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold alene på grund af overførslen, selv om i virksomheden beskæftigede arbejdstagere ikke giver deres samtykke hertil eller direkte modsætter sig overførslen, idet medlemsstaterne dog kan bestemme, at overdrageren og erhververen hæfter solidarisk efter overførselstidspunktet (dom af 5.5.1988, Berg og Busschers, 144/87 og 145/87, EU:C:1988:236, præmis 14).

41 Således som det fremgår af nærværende doms præmis 35, har den rumænske lovgiver imidlertid ikke i de nationale bestemmelser, der er nævnt i denne præmis, gennemført denne mulighed for at fastsætte solidarisk ansvar for overdrageren og erhververen i henhold til artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/23.

42 For det andet skal det erindres, at Domstolen ligeledes har fastslået, at det for opnåelsen af de rettigheder, som direktiv 77/187, herunder særligt artikel 3, stk. 1, giver arbejdstagerne, er uden betydning, om overdrageren, erhververen, repræsentanter for arbejdstagerne eller arbejdstagerne selv har givet deres samtykke, for de sidstnævntes vedkommende alene med forbehold af deres adgang til frit at bestemme, at de ikke ønsker at fortsætte arbejdsforholdet hos den nye indehaver efter nævnte overførsel (jf. i denne retning og analogt dom af 25.7.1991, d'Urso m.fl., C-362/89, EU:C:1991:326, præmis 11, af 24.1.2002, Temco, C-51/00, EU:C:2002:48, præmis 35 og 36, og af 26.5.2005, Celtec, C-478/03, EU:C:2005:321, præmis 37).

43 I denne henseende skal det bemærkes, at sidstnævnte forbehold ikke forekommer relevant i forbindelse med hovedsagen. Ifølge de oplysninger, der fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, og som det i givet fald påhviler den forelæggende ret i det foreliggende tilfælde at bekræfte, har den pågældende arbejdstager nemlig ikke bestridt fortsættelsen af sit arbejdsforhold med erhververen, men alene det forhold, at overdrageren efter den omhandlede overførsel skulle være blevet fritaget for forpligtelser vedrørende betaling af de løntilgodehavender, der svarer til det arbejde, som denne arbejdstager havde udført for denne overdrager.

44 For det tredje og sidste følger det af retspraksis, at den overførsel, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23, omfatter alle arbejdstagernes rettigheder, for så vidt som de ikke er omfattet af en af de undtagelser fra anvendelsen af denne bestemmelse, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4 (jf. i denne retning kendelse af 28.1.2015, Gimnasio Deportivo San Andrés, C-688/13, EU:C:2015:46, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis), hvad enten disse rettigheder er opstået før eller efter virksomhedens overførsel (jf. i denne retning og analogt dom af 7.2.1985, Abels, 135/83, EU:C:1985:55, præmis 37 og 38).

45 Domstolen har ligeledes præciseret, at for så vidt som artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i det nævnte direktiv gør det muligt for medlemsstater at bestemme, at overdrageren og erhververen »også efter overførslen« hæfter solidarisk for forpligtelser, der er opstået inden datoen for overførslen som følge af en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på tidspunktet for overførslen, påhviler ansvaret for at opfylde de krav, som følger af de af arbejdstagernes rettigheder, der bestod på tidspunktet for overførslen, i første række erhververen (jf. i denne retning og analogt dom af 7.2.1985, Abels, 135/83, EU:C:1985:55, præmis 36).

46 Følgelig, og ligeledes henset til den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 39 og 44, skal det fastslås, at et princip som det, der kommer til udtryk i den civile lovbogs artikel 1605, hvorefter en debitor ikke kan overdrage sin gæld til tredjemand uden kreditorernes samtykke, herunder for så vidt angår overdragelsen af forpligtelsen til at betale de løntilgodehavender, som overdrageren skylder den pågældende arbejdstager inden datoen for overførslen af virksomhed, ikke er relevant for fortolkningen af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23, idet medlemsstaterne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, andet afsnit, dog kan bestemme, at overdrageren og erhververen hæfter solidarisk efter denne dato.

47 Hvad nærmere bestemt angår dette andet afsnit skal det fremhæves, at det ikke tilsigter at fravige det grundprincip, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, første afsnit, hvorefter erhververen som følge af overførslen bliver ansvarlig for forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt, men at give muligheden for at supplere anvendelsen af dette grundprincip ved at fastsætte, at dette ansvar ud over erhververen fortsat kan påhvile overdrageren.

48 Artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2001/23 er således ikke til hinder for det nævnte grundprincip, hvorefter forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt overgår til erhververen, selv om de arbejdstagere, der er beskæftiget i virksomheden, ikke giver samtykke hertil eller direkte modsætter sig dette, således som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 40.

49 Det følger heraf, at denne bestemmelse under ingen omstændigheder kan gennemføres ved hjælp af en regel, der bevirker, at overdragelsen af disse forpligtelser gøres betinget af arbejdstagerens samtykke, og dette uafhængigt af den omstændighed, der er fremhævet i det første spørgsmål, at en sådan regel er fastsat i en national bestemmelse af generel eller særlig karakter.

50 Det skal endvidere bemærkes, at denne fortolkning af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23 ikke kan drages i tvivl af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremført i sin anmodning om præjudiciel afgørelse, således som de er gengivet i denne doms præmis 21.

51 Den forelæggende ret har nemlig for det første anført, at Domstolens praksis vedrørende begrebet »overførsel af en virksomhed« har udviklet sig siden dom af 5. maj 1988, Berg og Busschers (144/87 og 145/87, EU:C:1988:236), således som det fremgår af dom af 11. marts 1997, Süzen (C-13/95, EU:C:1997:141).

52 I denne henseende er det tilstrækkeligt at bemærke, at princippet om, at rettigheder og forpligtelser i henhold til arbejdskontrakter, som bestod på tidspunktet for overførslen af virksomhed, overgår til erhververen, uden at en sådan virkning kan gøres betinget af bl.a. arbejdstagernes samtykke, er et veletableret princip i Domstolens praksis efter dom af 5. maj 1988, Berg og Busschers (144/87 og 145/87, EU:C:1988:236), hvilket navnlig fremgår af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 42.

53 Under alle omstændigheder fremgår det af ottende betragtning til direktiv 2001/23, at selv om retssikkerhed og gennemsigtighed har krævet en præcisering af begrebet »overførsel« i lyset af Domstolens praksis, forholder det sig ikke desto mindre således, at en sådan præcisering, der fremgår af det nævnte direktivs artikel 1, stk. 1, litra b), ikke har medført en ændring af anvendelsesområdet for direktiv 77/187 og dermed heller ikke af anvendelsesområdet for direktiv 2001/23.

54 For det andet har den forelæggende ret anført, at udviklingen på området for arbejdsforhold viser, at bestemmelserne i direktiv 2001/23 kan påberåbes med et formål, der er i strid med det, der forfølges med direktivet, nemlig med henblik på at fratage arbejdstagerne beskyttelsen af deres rettigheder i forbindelse med en overførsel af en virksomhed og ikke med henblik på at sikre denne beskyttelse.

55 I denne henseende skal det bemærkes, således som det er anført i nærværende doms præmis 38, at direktivet, således som det fremgår af dette direktivs artikel 3, sammenholdt med tredje betragtning hertil, tilsigter at beskytte arbejdstagerne ved at sikre, at deres rettigheder bevares, når virksomheden skifter indehaver, idet arbejdstagerne kan forblive ansat i virksomheden under den nye arbejdsgiver på de vilkår, der var aftalt med overdrageren. Direktivets formål er så vidt muligt at sikre, at arbejdskontrakten eller arbejdsforholdet fortsættes af erhververen uden ændringer, for at forhindre, at de arbejdstagere, der berøres af overførslen, stilles ringere alene på grund af overførslen af virksomhed (jf. dom af 9.9.2020, TMD Friction og TMD Friction EsCo, C-674/18, og C-675/18, EU:C:2020:682, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis). Når dette er sagt, har en sådan overførsel, som det fremgår af nærværende doms præmis 37 og 38, med forbehold af anvendelsen af den mulighed, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, andet afsnit, som ikke er relevant i det foreliggende tilfælde, ligeledes den virkning, at overdrageren fritages for sine forpligtelser som arbejdsgiver.

56 Som Europa-Kommissionen har påpeget i sit skriftlige indlæg, skal det imidlertid erindres, at anvendelsen af EU-retten ikke kan udvides til at dække handlinger, der gennemføres med det formål ved svig eller misbrug at drage nytte af de fordele, der er hjemlet i EU-retten. Det fremgår af fast retspraksis, at der med henblik på at bevise, at der foreligger misbrug, kræves dels et sammenfald af objektive omstændigheder, hvoraf det fremgår, at det formål, som den gældende EU-lovgivning forfølger, ikke er opnået, selv om betingelserne i denne lovgivning formelt er overholdt, dels et subjektivt element, der består i en hensigt om at drage fordel af nævnte EU-lovgivning ved kunstigt at skabe de betingelser, der kræves for at opnå denne fordel (dom af 30.10.2025, Mercedes-Benz Bank og Volkswagen Bank, C-143/23, EU:C:2025:837, præmis 79 og 81 og den deri nævnte retspraksis).

57 Det tilkommer i sidste ende den forelæggende ret at efterprøve, om der foreligger misbrug i den sag, der verserer for den, under hensyntagen til alle de faktiske omstændigheder og forhold i sagen, herunder alle dem, der ligger efter den transaktion, der angiveligt udgør misbrug (dom af 30.10.2025, Mercedes-Benz Bank og Volkswagen Bank, C-143/23, EU:C:2025:837, præmis 82 og den deri nævnte retspraksis).

58 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at der i forbindelse med overførsel af en virksomhed som omhandlet i dette direktiv og for så vidt angår betaling af løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt, anvendes en national bestemmelse, som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditorens samtykke, således at overdragelsen til erhververen af overdragerens forpligtelser vedrørende betaling af disse løntilgodehavender er betinget af den pågældende arbejdstagers samtykke, og dette uafhængigt af den omstændighed, at denne nationale bestemmelse er af generel eller af særlig karakter.

Det andet spørgsmål

59 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8 i direktiv 2001/23 skal fortolkes således, at denne bestemmelse i forbindelse med overførsel af en virksomhed som omhandlet i dette direktiv og for så vidt angår betaling af løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt, gør det muligt at anvende en national bestemmelse, som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditors samtykke, således at overdragelsen til erhververen af overdragerens forpligtelser vedrørende betaling af disse løntilgodehavender er betinget af den pågældende arbejdstagers samtykke.

60 Artikel 8 fastsætter, at dette direktiv ikke berører medlemsstaternes mulighed for at anvende eller indføre love eller administrative bestemmelser, der er mere gunstige for arbejdstagerne, eller at fremme eller tillade anvendelsen af overenskomstmæssige bestemmelser, der er mere gunstige for arbejdstagerne.

61 I denne henseende skal det bemærkes, at direktivet kun tilsigter en delvis harmonisering af det område, som det regulerer, idet det i det væsentlige udvider den beskyttelse, som arbejdstagerne har i henhold til de forskellige medlemsstaters egen lovgivning, til også at gælde i tilfælde, hvor virksomheden overføres. Det tilsigter derimod ikke at indføre en ensartet beskyttelse for hele Den Europæiske Union på grundlag af fælles kriterier (dom af 11.9.2024, Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-328/13, EU:C:2014:2197, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).

62 Anvendelsen af nationale bestemmelser, der er gunstigere for arbejdstagerne i henhold til artikel 8 i direktiv 2001/23, må imidlertid ikke have den følge, at den minimumsbeskyttelse, der er sikret arbejdstagerne ved dette direktiv, herunder navnlig ved direktivets artikel 3, stk. 1, ifølge hvilken rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt overgår til erhververen, bringes i fare (jf. i denne retning og analogt dom af 19.11.2019, TSN og AKT, C-609/17 og C-610/17, EU:C:2019:981, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis, og af 2.3.2023, MÁV-START, C-477/21, EU:C:2023:140, præmis 51).

63 Anvendelsen af sådanne nationale bestemmelser må heller ikke berøre det nævnte direktivs sammenhæng eller de formål, som det forfølger (jf. i denne retning og analogt dom af 19.11.2019, TSN og AKT, C-609/17 og C-610/17, EU:C:2019:981, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis, og af 12.6.2025, MÁV-START, C-219/24, EU:C:2025:442, præmis 48).

64 Selv hvis det antages, at en national bestemmelse, der gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditorens samtykke, såsom den civile lovbogs artikel 1605, er en bestemmelse, der er mere gunstig for arbejdstagerne end artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23, må det konstateres, at anvendelsen af en sådan national bestemmelse ville være i strid med det grundlæggende princip, der ligger til grund for artikel 3, stk. 1, hvorefter erhververen som følge

af overførslen bliver ansvarlig for forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt, herunder når de pågældende arbejdstagere ikke giver samtykke hertil eller direkte modsætter sig dette, således som det fremgår af besvarelsen af det første spørgsmål. Under disse omstændigheder ville anvendelsen af en sådan national bestemmelse være til skade for dette direktivs sammenhæng og for den minimumsbeskyttelse, som arbejdstagerne er sikret ved direktivet, navnlig ved artikel 3, stk. 1.

65 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 8 i direktiv 2001/23 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at der i forbindelse med overførsel af en virksomhed som omhandlet i dette direktiv og for så vidt angår betaling af løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt, anvendes en national bestemmelse, som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditors samtykke, således at overdragelsen til erhververen af overdragerens forpligtelser vedrørende betaling af disse løntilgodehavender er betinget af den pågældende arbejdstagers samtykke.

Sagsomkostninger

66 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

1) Artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 2001/23/EF af 12. marts 2001 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse er til hinder for, at der i forbindelse med en overførsel af en virksomhed som omhandlet i dette direktiv og for så vidt angår betaling af løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt, anvendes en national bestemmelse, som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditors samtykke, således at overdragelsen til erhververen af overdragerens forpligtelser vedrørende betaling af disse løntilgodehavender er betinget af den pågældende arbejdstagers samtykke, og dette uafhængigt af den omstændighed, at denne nationale bestemmelse er af generel eller af særlig karakter.

2) Artikel 8 i direktiv 2001/23

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse er til hinder for, at der i forbindelse med en overførsel af en virksomhed som omhandlet i dette direktiv og for så vidt angår betaling af løntilgodehavender, som overdrageren ikke har udbetalt, anvendes en national bestemmelse, som gør overdragelsen af en forpligtelse mellem to debitorer betinget af kreditors samtykke, således at overdragelsen til erhververen af overdragerens

forpligtelser vedrørende betaling af disse løntilgodehavender er betinget af den pågældende arbejdstagers samtykke.

Underskrifter